

Ekološka živila v javnem naročanju

dr. Anamarija Slabe

Inštitut za trajnostni razvoj

Teorija in praksa

- Koliko ekoloških kmetij dobavlja javnim naročnikom?
- Kolikšno je zanimanje kmetij za to?
- Katere so glavne ovire na strani kmetij?
- Kateri so glavni razlogi za uspešnost?

Ni bilo neposrednih raziskav glede tega, vendar pa

- obstaja vrsta podatkov, iz katerih lahko sklepamo na stanje;
- Imamo vrsto primerov iz prakse.

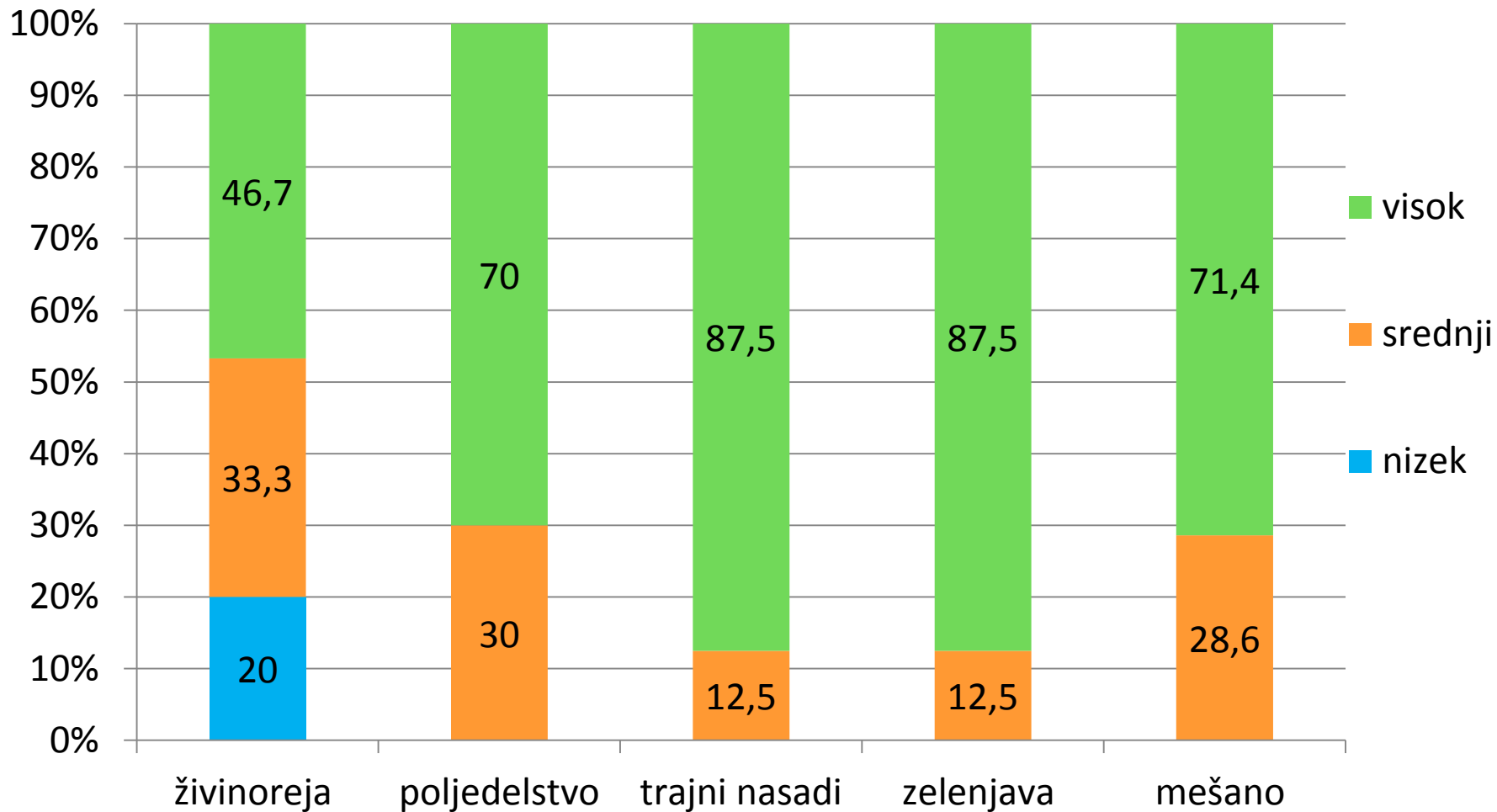
Ali ponudba slovenskih ekoživil zadošča za potrebe šol, vrtcev, drugih JN...?

- Če povečamo “obvezni” delež ekoživil v JN, bodo javni naročniki posegali po uvoženih ekoživilih. Je to res?
- Kakšne so sedanje in prihodnje kapacitete slovenskih ekoloških kmetij in predelovalcev?
  - Meso, mleko
  - Sadje
  - Zelenjava
  - Predelana ekološka živila – kruh oz. mlevski izdelki, mlečni izdelki...

Tržna naravnost in usmeritev ekološke kmetije

Razvrstitev ekoloških kmetij po tržni naravnosti glede na njihovo usmeritev

Opažanja iz prakse

- Uspeh takrat, kadar obstaja interes in znanje na obeh straneh – pri ponudniku in pri naročniku. Vzpostavi se sodelovanje.
- Problematika povezovanja ponudnikov za skupni nastop.

Nadaljnji koraki

Ekološke pridelovalce je sedanja uredba o ZJN že spodbudila k pravim korakom. Zato je zdaj čas za nadaljnje korake:

- Obveza “XX % ekoživil v JN” naj postane resnična: preverjanje izpolnjevanja odstotkov zelenega javnega naročanja pri javnih naročnikih.
- Spodbujanje povpraševanja (strokovna pomoč javnim naročnikom, informacije...).
- Pomoč ponudnikom (strokovna pomoč, spodbude...)
- Okrepiti celoten sektor EK na strani ponudbe (prenos znanja, spodbude za povezovanje, prikaz primerov dobre prakse...).
- Vloga lokalne skupnosti?

Vlada bo podpirala več ekološke hrane v javnem naročanju

- Leta 2015-2016 vlada namenja skoraj 3 milijone EUR za svetovanje javnim oddelkom, odgovornim za nakup in dobavo živil.
- S projektom "Bistro nakupovanje hrane" vlada nadaljuje dialog z največjim dobaviteljem, da zagotovi večje nabave ekološke hrane.
- Vlada bo začela dialog s Partnerstvom za zeleno javno naročanje, da bi določili nove cilje za nabavo ekoloških živil s strani lokalnih in regionalnih uprav.

Organic Action Plan for Denmark
Working together for more organics

Sklep

- Dobri primeri iz prakse so vzor in vodilo za nadaljnje korake.
- Ohraniti in okrepiti obveznost javnih naročnikov, obenem pa jim nuditi strokovno podporo.
- Krepiti celoten sektor ekološkega kmetijstva in hrane – čas za nov akcijski načrt!

Širitev “zelenih živil” onkraj ekoloških?

- Zaradi česa je ekološka hrana “zelena”?

OKOLJSKI ODTIS

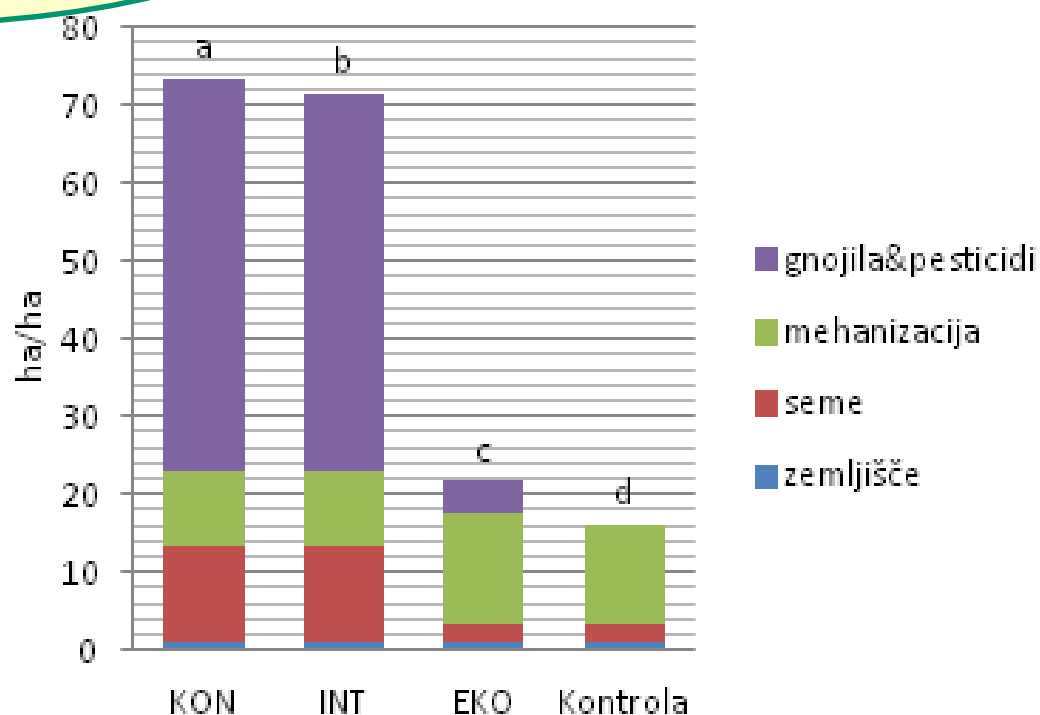
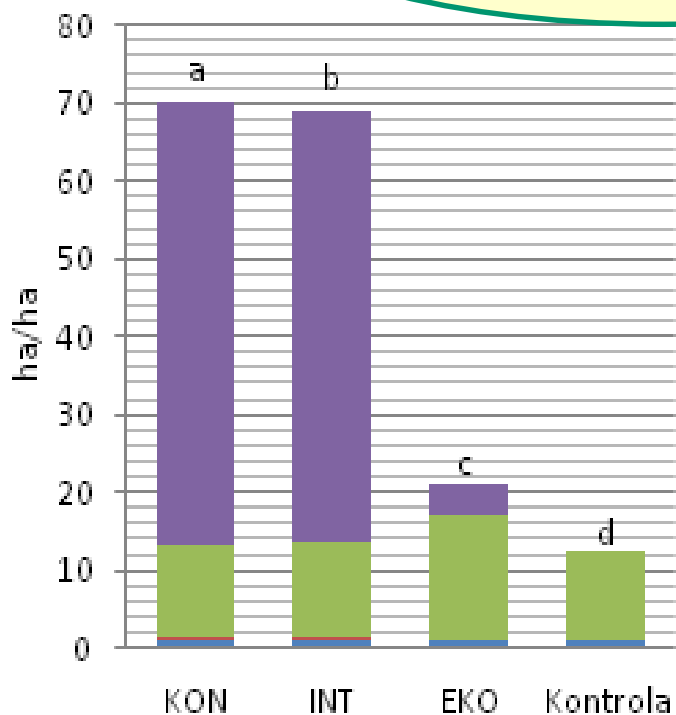

- je orodje za merjenje in odločanje pri izračunavanju, kolikšna površina zemlje in voda je potrebnih za nastanek naravnih virov, ki jih človeška populacija porabi,
- meri se v globalnih hektarjih (gha).
- Okoljski odtis je za 25% presegel biološko zmogljivost planeta.

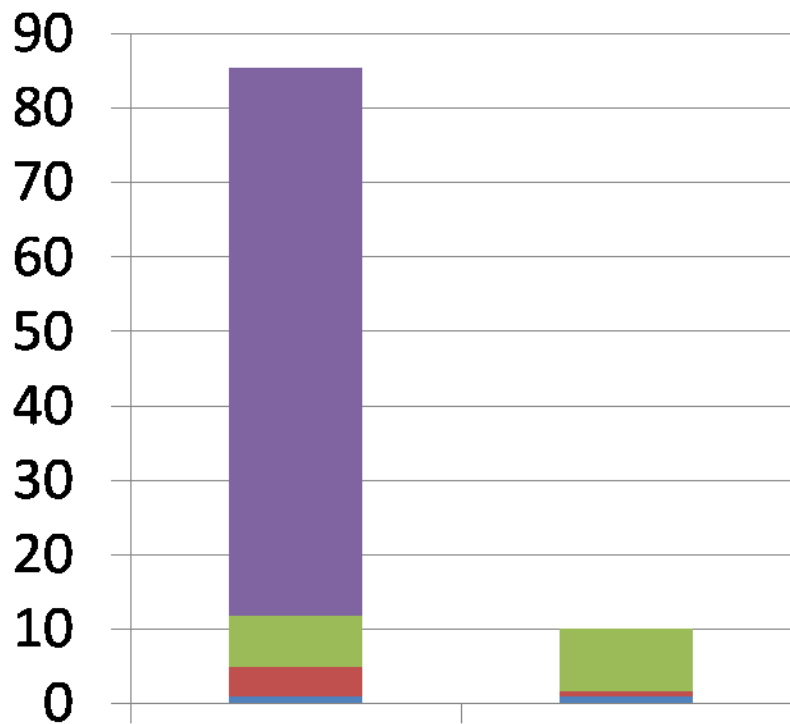

Okoljski odtis pridelovalnih sistemov dveh zelenjadnic, Dolenci 2009-2011

➤ Zelje **3-4x manjši okoljski odtis ekološke pridelave (gha/ha)** ➤ Rdeča pesa

Okoljski odtis pridelave pšenice

- Gnojila in škropiva
- Stroji
- Seme
- Osnovna površina

**1 ha
konvencionalne
pridelave
pšenice zasede
85 gha,
ekološka pridelava pa 8,5 x
manj!**

Širitev “zelenih živil” onkraj ekoloških? Nikakor ne!

- Lokalno NI enako trajnostno.
- EKO + lokalno = trajnostno.

- “*greenwashing*”

- Uredba o **zelenem** javnem naročanju ni pravi “pripomoček” za povečevanje slovenske samooskrbe s hrano!

